

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
 Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
 A szombati számokra helyben és vidéken:
 Az óbecsei melléklettel együtt félévenként 2 korona,
 anélkül félévenként 1 korona 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
FIÓK-SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Óbecse, belvárosi plébánia. Telefonszám 48.
 Kéziratok nem adatnak vissza. — Hirdetések
 árszabály szerint.

A szegény-ügy rendezése.

Irta: Kürthy A. Sz.

Ha az ember külföldre, csak a jó szomszéd Ausztriába utazik is, bizonyára feltűnnek, minden látó, figyelő, gondolkodó ember előtt azok a hatalmas, kaszányaszerű, vaskos épületek, amelyek köröskörül pompás kerttel, üde pázsittal, gyümölcsfákkal, árnyas bokrokkal és a virágok különböző nemének ezrével vannak körülvéve s amely épületek ablakaiban itt is, ott is láthatunk egy-egy derült tekintetű, a természettel együtt örülő, mosolygó ábrázatu aggastyánt, amint szemeit a kies tájon, a robogó vonaton, a viruló zöld mezőkön legelteti.

Ezek a pompás épületesoportok, paloták, ezek a tágas térségen emelkedő, kertekkel koszoruzott emeletes házak — ki gondolná azt, — öreg, tehetetlen, munkára már nem való emberek, az ugynevezett községi szegények befogadására szolgáló menházak, vagy, amint mondani szokták, szegényházak. Ezen épületek az állam szolgálatából kiaggott embereknek nyujtanak lakhelyet.

S ha kíváncsi az ember, mint a magamfajta szegény magyar utas, hogy hát miből épültek fel erre nyugaton ezek a hatalmas szegényházak, hogy hát ki vagy kik adták össze a azázezeket, a milliókat, amikből az illető község vagy járás, kerület, város elaggott szegényei számára ezek az azilumok épültek, azt a feleletet kapja kérdésére, hogy hozzájárult ehhez maga az állam is, az illető község is, a járás is, de igen nagy része a költségeknek magánjótékonyságból, száz-ezres és milliós adományokból, alapítványokból telt ki.

Ha már most az igazi humanizmus megvalósítását, gyakorlását jelentő és hirdető ezen szegényházakkal, azok öreg, törődött, de jól táplált, megelégedett és így derült aggkornak örvendő lakóival összehasonlítjuk a mi községi, falusi vagy városi szegényeinket, azok sorsát, hát lehetetlen, hogy el ne szoruljon az ember szíve erre a keserves összehasonlításra. A mi községi szegényeink nem tágas, szellős, faövezte, napsütötte palotákban laknak, élnek, hanem egy-egy pajta, egy egy községi bikaistálló szurtos zugában, pincében, padláson, — vagy mint nemes Bácsbodrog vármegye egyik községéről, Titelről, az ujságok mina-

pában irták — barlangokban, a föld alatt huzzák meg magukat. Szegény emberek! hová kényszerít a sors titeket? Föld alatt, barlangokba kell laknotok. Ezt követeli a XX. század humanitása.

Higienikus lakás, tisztaság, emberhez méltó ellátás, meleg, tápláló ételek, mind, mind ismeretlen fogalmak nagy általánosságban a mi szegény-ügyi igazgatásunkban, ami községi szegényeink előtt. Mig a külföldön az állam szolgálatában vagy bármi módon már elaggott emberek a menházakban kényelemben élnek le életük még hátralévő részét, addig nálunk helyről-helyre, faluról-falura járva koldulnak a szegény emberek és talán még az uton mindenkivel elhagyatva, fedél alól kiszorítva — halnak meg. Ez is nálunk van!

Törvényeink, miniszteri, törvényhatósági rendeleteink, statutumaink a községeknek, falvaknak teszik kötelességévé azt, hogy munkaképtelen, elaggott szegényeikről kellő módon gondoskodjanak és a szegény-ügyi ellátás módozatait önkormányzati hatáskörükben községistatútumban állapítsák meg.

Nos és azok a szegény kis községek, amelyeknek közigazgatási, belrendészeti, közegészségügyi, közművelődésügyi, közoktatási, közigazgatási, stb. szükségleteire, kiadásaira a lehető legmagasabb községi pótdó mellett sincsen elegendő födözete, bevételi forrása, hogyan gondoskodhassanak a maguk néhány vagy éppen félszázadra menő elaggott szegényéről emberhez illő módon?

Ugy gondoskodik szegényeiről minden község, ahogy épen tud. S a dolog könnyebb, kényelmesebb végét fogja meg ebbeli kötelességei teljesítésében.

Házról-házra járhat, koldulhat a hét bizonyos napjaiban az a községi személy, akiről köztudomásu, hogy szegény s itt is, ott is vetnek oda neki egy-egy falat kenyeret, hogy éppen éhen ne haljon s mindenütt akad egy-két könnyörületes lélek, aki födél alá engedi a szegényt, hogy télen meg ne vegye az Isten hidege. Nyáron pedig valamely istálló büzös levegőjében hűsöl.

A mi községi szegényügyi igazgatásunknak hiányai, sok-sok helyen feltűnő s embertelen elmaradottsága abban találja magyarázatát, hogy ezt

a kérdést a községek autonóm ügyei közé sorozta a törvény (1886. XXII.) s nem tette részben az állam, részben pedig a törvényhatóságoknak kötelességévé a szegényügynek rendezését, civilizált államhoz illő s a humanizmus elemi követelményeinek megfelelő módon való ellátását.

Lám a nyilvános betegápolási ügy is — hogy a szegényügygyel rokontárgyat hozzak fel — az 1898. XXI-ik törvénycikk meghozatala és életbeléptetése előtt milyen rendezetlen, milyen elhanyagolt állapotban volt, mikor az illetőségi községeken vették be nagy keservesen, évekig elhuzódó tárgyalások után a kórházi ápolási költségeket.

S most, hogy egy speciálitással az összes állampolgárokat egyformán terhelő tehát az osztó igazságnak megfelelő, ugynevezett betegápolási adó fedezi a nyilvános betegápolás költségeit, most az 1898. XXI-ik törvénycikk életbeléptetése óta az emberbaráti igazgatásnak ez a nagyfontosságú ága — a nyilvános betegápolás ügye — mily rendezett, mily modern és a célnak megfelelő állapotban van Magyarországon.

A szegényügyet is ilyenformában kellene rendezni — országosan.

Vagy ha nem akar az állam ebbe belemenni, hát legalább törvényhatóságunkint kellene kérdést szabályozni és megoldani.

Minden törvényhatóság teremtsen egy szegényügyi pénzalapot. Vessen ki a lakosságra a mai községi szegényügyi költségeknek megfelelő pótdótot. Ebből s némi állami hozzájárulásból, továbbá magánosok adományáiból, alapítványokból föl kell építeni minden törvényhatóságnak minden járásban, a járások székhelyein a szegényházakat, amelyek az illető törvényhatóságba illetékes községi szegényeket befogadják. A szegények eltartása egyelőre csak az illetőségi községet terhelné, amely a rendes évi költségvetésében gondoskodnék a járási azilumba felvett szegényei élelmezésével járó kiadásokról. Esetleg az élelmezés is kitellenék a vármegyei szegényadóból vagy szegényügyi pénzalapból.

Persze egyelőre nem két-három emeletes paloták, szegényházak felállításáról van szó, hanem egyszerű higienikusan berendezett épületekről, amelyekben az elaggott szegények

emberhez illő lakást és ellátást nyernének.

S ezt a kérdést nagyon, de nagyon könnyen lehetne megoldani.

A vármegyék vehetnék kezükbe a dolgot s valamennyien felkérhetnék a kormányt és az országgyűlést a szegényügy országos rendezésére.

Maga a minden szépért, jóért lelkesülő és áldozó magyar társadalom is bizonyára rokonszenves érdeklődéssel fogja kísélni ennek a kérdésnek a felszínre hozását és a maga anyagi hozzájárulásával, erre a célra szóló alapítványokkal lehetővé fogja tenni a szegényügy rendezését, modern, civilizált államhoz s az emberiség követelményeihez egyaránt méltó módon való szabályozását és megoldását. Mindenki azon legyen, hogy ez tovább halasztást ne tőrjön!

HETI ESEMÉNYEK.

A szociáldemokrata gyilkosok. A demokrata dologkerülés, a munkások kizsákmányolója gyilkosságra uszított néhány szerencsétlen, megtévelyedett lelkű, meghibbant agyu vöröst, akiket az egész világ társadalma a tébolyodott iránt érzett részvétellel kísér figyelemmel. Jól haladnak! A demokrata vezetők között akadnak már, akik a jogot a népnek jelge alatt gyilkosokat akarnak nevelni. Es mégis akadnak, akik fitogtatják gomblyukaikban ezt a hamis jelszót, melyet butításra, meggazdagodási forrásul használ néhány lelketlen agitátor. Bizony, teljes erővel azon kell fáradoznia a társadalomnak, hogy a vörösök jelvénye helyett a kereszt, s körötte a körirat: jog, igazság, szeretet, a keresztény szociálművés jelvénye diszitse a mellett. Amíg ezt el nem érjük, minden miniszternek meg kell fontolnia Andrássy belügyminiszter szavait: nem ijedek meg a terrorizmustól, hiszen minden ember csak egyszer hal meg. A vörös demokraták, akik életet akarnak, a gyilkosok iránti undort keltik a lelkekben.

Andrássy a választói jogról. Gróf Andrássy Gyula válaszolt Mezőfi interpellációira s kijelentette, hogy ősszel lehetőleg a legelső üléseken, de mindenesetre egy hónapon belül az őszi ülések megkezdése után be fogja terjeszteni a választójog

reformjáról szóló törvényjavaslatot. Közel tehát az idő, hogy megismerje a nemzet és a parlament azt a nagyjelentőségű reformot, mely egész jövőnkre döntő lehet. Mezőfi elégedetlenkedett. Nén tetszett neki, hogy csak ősszel ismerhetjük meg a javaslatokat. Hogy miért nem, nem tudja megokolni. Hiszen azt csak nem mondhatta, hogy azért nem, mert akkor nyáron, talán épen az aratás előtt nem lehet izgatni a törvényjavaslat ellen.

De amit nem mondhatott meg Mezőfi, azt megmondotta Andrássy. A szokott nyíltságával kijelentette, hogy igenis nem akarja hogy a szociáldemokraták arra használják fel a parlamenti szünetet, hogy lázítsák a népet. Andrássy ugyan — mint mondotta — arra törekszik, hogy minden réteg jogai respektáltassanak és így mindenki megelégedéssel fogadhassa a javaslatot, de ki hiszi el, hogy ilyen ideális és rózsás állapot bekövetkezik.

Andrássynak, mikor a törvényjavaslat benyújtását őssze halasztja, igaza van. Hiszen világos, hogy ha most nyujtaná be, akkor sem tárgyalnák le. Azoknak pedig, kik komolyan veszik a kérdést, — mert legyen nyugodt Mezőfi, nemcsak a szociáldemokraták veszik komolyan, hanem mások is, mi is — ezeknek teljesen mindegy, hogy egy javaslatot, melyet komolyan megítélni sohasem késő s megbuktatni mindig lehetséges, — egy hónappal, vagy négy hónappal, előbb ismernek-e meg a tárgyalás előtt. Ez csak azoknak nem mindegy, akiknek épen a nyári, illetve az aratási időre van szükségük, hogy „elmélkedhessenek“ egy javaslat fölött.

A költségvetés elfogadva. Elfogadták a költségvetést. A sürgősség nagyon üdvös intézménynek bizonyult, amelynek alkalmazásával sem zárkózott el a kormány a jogos bírálat elől. A mostani költségvetés keretében az épülő, gazdaságilag független Magyarország alapozási munkálatait látják az elfogulatlanok. Kossuth Ferenc az ipar, kereskedelem felvirágoztatása érdekében oly intézkedéseket léptet életbe, melyek Magyarország nemzetét alapon sietnek bekapcsolni a világgazdaságba. Andrássy a belügyi költségvetés terén mutatta meg, hogy megfontolt, államférfi bölcsességgel védi a magyar alkotmányt és a magyar állameszmét minden lázadó elemmel szemben. Apponyi a közoktatás terén mutatta meg, hogy a népnevelésnek ingyenessé tételével újabb, erkölcsösebb, hazafiasabb generáció előkészítéséről gondoskodik. Így haladva, igazán boldog lesz majd a magyar.

Nostalgia.

— A Bácskai Napló eredeti tárcája. —

Idegenbe vetett a sors, a megélhetésért folytatott küzdelem. Ott kellett hagynom a megszokott kedves környezetet s csak a boldog évek derűs emlékeit hozhattam el magammal. Volt belőle egy tarsolyra való...

Egyedül álltam; elhagyatottan. Céltalanul bolyongtam végig az ismeretlen város görbe utcáin, míg nem kimerülten dőltem a rozoga utcai padra. Fejem lankadtan hanyatlott mellemre a nehéz gondolatok sulyától. Ereztem, hogy elalszom.

... Gyönyörű kertben ébredtem fel. Soha nem látott virágok leheltek felém bódító illatot; fantasztikus növényű fákról kívánatos piros gyümölcsök mosolyogtak felém. A kert közepén hatalmas tó tükrén törtek meg a nap halvány sugarai, arany terítővel vonva be a buja növényzetet, a kert minden rögét. Körös-körül remek művi szökőkutak lövelték ég felé vastag vizsugarait, melyek a nap áttetsző fátyolán átszűrődve, arany-eső gyanánt omlottak vízszára a márvány medencékbe. Csupa illat, csupa ragyogás volt az egész park. Ilyen csak az Eden lehetett.

Most apró harangozók rithmikus csendje zsongott át a levegőn s erre meglibbentek a parányi virágbimbók, kelyheik kitárultak és aranyfürtű, pici angyalfők kandiáltak elő kíváncsi arcoskákkal. Majd

káprázató fény töltötte meg az egész kertet s amikor látóképességet újra visszanyertem, fényes arcu férfi állott előttem... Külsőjét leírni lehetetlen; természetfölötti volt a megjelenése! Ereztem! Ereztem, hogy arca kell borulnom előtte... kezeimet imára kulcsoltan emeltem fel hozzá... Megéreztem: az arkangyal volt.

Megszólt; tulvilági csengés rezgett át a hangján:

— Ember, kelj fel! Ne csuszál a porban. Ne felejtse el, hogy Isten képére letél teremve!

Felálltam; szemeimet kimondhatatlan rajongással emeltem fel hozzá. A fényes arcu férfi áldólag terjesztette felém kezeit s ezt mondá:

— Ember! olyan menyői kegyben részesültél, amelyben földi halandónak még sohasem volt része... Bebecsátattál a paradicsomba, ahol rajtad kívül nem fordult meg testet hordó ember, mert itt csak a léleknek van helye... a tiszta, érintetlen léleknek! A tiéd az volt mindig, jelenleg is az; de földi hüvelyét még nem rázta le magáról s így nem lett volna joga megjeleni az Edenben... Vele azonban isteni kegyelem gyakoroltatott kárpótlásul az elhagyott otthonért... Azért, mert ott kellett hagynod a meleg családi fészket, a szülőt, a testvért — és amiért idegenbe jöttél... Tudom, hogy félve foglaltad el új otthonodat. Félteél az emberektől, mert ismerted rosszasá-

A zombori iparkiallitás

kitüntettjei.

I. díj. Ezüst-plakett: Bayer Marianne Zombor, Fialáné Zsuffa Ilonka Zombor — Brassó, özv. Fischer Lipótné Baja, Halász Gyuláné Zombor. Knézyné Frey Ella Hódság, Oppenländer Erzsike Apatin, özv. Szárics Kálmáné Szabadka, Szeberényi Ludmilla Szilbás, Trischler Gyuláné Zombor, Vojnits Ilona Szabadka.

II. díj. Bronz-plakett: Alföldi Berta Apatin, Ambrózovits Béláné Baja, Bábics Mici Palánka, Bászler Annuska Hódság, Fernbach Jánosné Cservenka, Gehring Lenke Zombor, János Adrienne Zombor, Király Lajosné Zombor, Kirschner Károlyné Zombor, Krump Anna Zombor, La Bodra Margit, Szilágyi, Mentényi Sándor Baja, Rasch Emma Zenta, Rátay Nelly Apatin, Rotschild Klauber Teréz Baja, özv. Schmidtné Bulla Karolin Zombor, Schwerer Margit Hódság, Solymos Beatrix Zenta, Wámoscher Aronné Zombor.

III. díj. Diszoklevelet nyertek: Pigetty Aladárné Ada, Klein Olga Nemesmilitics, Paulinyi Jolán Kiskér, Szakáll Margit Zombor, Schlieszer Sándorné Zombor, Popp Györgyné Zombor, Sztipics Istvánné Zombor, Reiszner Mici Zombor, Popovits Olga Zombor, Fernbach Zsuzsa, dr. Bruck Mórné Apatin, Kiss Gyuláné Overbász, Pilaszánovits Józsefné Omorovica, Szabó N. Péterné Zombor, Kirchner Madelaine Zombor, Tegzes Károlyné Paesér, Ekkert Mariska Zombor, özv. Michler Józsefné Bicske, Magyar Emma Zombor, Kármán Achilné, Madarász Margit Zombor, Györgyevics Miléna Baja, Alföldy Ilona Baja, Pollák Lajosné Baja, Schintzinger Jolán Baja, Práger Margit Baja, Köbling Anna Baja, Vojnits Simonné, Hidegh Arpádné, Oláh Ferencné, Vas nővérek, Vermesné Vermes Mária, Magyar Erzsike, Bellus Ella, özv. Hidassy Ferencné, Gyelmis Geróné, Horvátovits Ernőné Szabadka, Matkovits Béláné Temerin, Molnár Mihály Topolya, Stvrtecky Ferenc Zombor, Berényi Félix Szabadka, Csávosi Sándor, Freund Margit Zombor, Kemény Simon Bajmok, Raab Béla, dr. Késmárky Béláné, Eremin György, Polzovits Döme Zombor, Schwarzinger Sándor Baja, dr. Szimonovits Radivoj, Vujevich Alajos, Fehér István Zombor, Kazinczy Amália, Madzinyi Gézáné Jánoshalma, Rittinger Antalné, Omelka Józsefné, Omelka Jolán Zombor, Balassa Károly Csantavér, Branovacs Péter Zenta, Bászler Péter Hódság, dr. Rényi József Topolya, Csik Jolán Csantavér, Kovács Mihály Kula, Ador Eszter

gukat. Otthon megóvott tőlük az anyai szeretet — s bár éreztem, hogy az ide is elkísér utadon: mégis féltél, mert egyedül érezted magadat az emberek között. Es a kísértés olyan nagy volt!... Láttam, az egekhez fohászodtál és az Ur meghallgatott. Becsátott ide a jók, a tiszták birodalmába, hogy új erőt merítsen lelked... Bejutottál ide, hogy saját szemeiddel lássad, hogy érdemes jónak, bünnélkülinek maradni... Ismerlek, tudom, hogy erős leszel és áthatatos! Megvagyok győződve, hogy vajjudó lelkedet megnyugtattam; de — ne is könnyörögj! — ennél többet nem tehetek. Új otthonod ridegségét én nem bírom eloszlatni... Ahhoz nagyobb, hatalmasabb erő kell: az anyai szeretet melegsége! Hanem azért légy nyugodt — folytatta kis szünet után a fényes arcu férfi, az anyai szeretet ide is elkísér, mert az örök! Es hogy melegét nem érzed s fényében nem sütkérezhetel a távolság miatt, azért ne könnyezzzél... Légy Ember!

... Az égi tüneményt vakító fény ölelte körül és eltűnt szemeim elől; csak egy fénykéve uszott még sokáig fölöttem a levegőben...

Fölébredtem! Arcomon valami nedves szaladt végig s mikor az ajkamhoz ért, megéreztem, hogy sós volt... Szegény jó édesanyámra gondoltam!

Szabó Miklós.

Pacsér, Eri Lajosné Pacsér, Ratkovits Mária Overbász.

Diszoklevelet nyertek kiállított munkáikért: Bács, Bogyán, Csurog, Dunagálos, Hercegszántó, Kiszács, Kölpény, Liliomos, Monostorszeg, Okér, Opalánka, Osóv, Osivác, Overbász, Pacsér, Palona, Piros, Sajkásgyörgye, Szilbács, Szond, Sztapár, Vajszka községek (22.) Sztankovits Lázár Sztapár, Ritter Bálint Ujfutak, Schenk Henrik Overbász, Fenyvesi Sarolta Baja, Honi fonó- és szövőgyár Hódság, Gyapjufonó és szövőgyár Kula, Krämer és Hahn kalapgyára Kula, Berkovits Dezső selyemszallaggyára Kula, özv. Sóka Istvánné Zombor, Köbling Viktor Baja, Steiner Lajos, Mócs János, Husvéth Lajos Zombor, Női ipariskola Szabadka, Montalion József műszövő Szabadka, Lugumerszky Drága Zombor, Illin Dezső Zombor, Kovács Sándorné Baja.

Aranyoklevelet nyertek: Aczél Henrik Szabadka, Tóth Zsuzsanna Szabadka, Lackner Emilia Szabadka, Linba Kornél Szabadka.

Oklevelet és 50 korona jutalmat nyertek: Rumman Pál Zombor, özv. Nyáry Pálné Bezdán, ifj. Kovács Gyuláné Kossuthfalva.

Ezen kívül még népipari cikkekért pénzbeli jutalmakat is fognak kiosztani.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ.

Orvosilag ajánlva: Hugysavas diathesis, köszvény-, cukorbetegség-, gyomor-, vese- és húgyhólyag bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan!

:: Bővebb felvilágosítással szolgál a ::

Központi iroda: Budapest, V., Lipót-körút 29. sz.

Kapható Rukovina Nándor, Farkas J. és Sztójkovics utódai urak fűszerkereskedéseikben. 50-22

Ítélet a dánosi pörben.

Mindenki halálos ítéletet várt; de a bíróság csak életfogytig tartó fegyházra ítélte hármát a cigányok közül.

Életfogytig ítéltek fegyházra: Balog János Parnót, Lakatos Lajos Dolát és Német Vrana Trokár Marcsát, aki az ítélet kihirdetése után összeesett.

Tizenöt évi fegyházra ítéltek: Sztójka Bajkát, Kolompár Balog Tutát, Lakatos János Kunát.

A többi hosszabb-rövidebb ideig tartó fegyházra ítéltek.

HIREK.

— **Érsek urunk Szabadkán.** Fáradhatatlan apostoli buzgalommal adta föl öccselenciája áldozó csütörtökön egész nap a bérmálás szentségét. Délelőtt 1164, délután 210-et bérmált meg. Délután öt órakor az apácák Mária-congregációjának zászlóját szentelte föl ünnepélyesen. Este hét órakor öccselenciája Bajmokra utazott. Az állomás tanács tagjai bucsuztak el érseküktől, s Nagy Mariska, Nagy Ferenc építőmester leánya csokrot adott át neki, melyet öccselenciájára szeretettel köszönt meg.

— **Pausits alapítvány.** Az ipartestület előljárósága e hó 27-én, volt elnökének elhalálozása alkalmából gyászülést tartott, melyen Német Simon jegyző indítványára, az elhunyt iránt érzett kegyeletteljes hálából elhatározta az előljáróság, hogy ezerkoronás alapítványt tesz Pausits nevére, melynek kamatait évenként öt iparos tanonc jutalmazására fordítják. Az új előljáróság ezzel ismét

tanubizonyosságát adta, hogy hivatásának magaslatán áll.

— **A szabadkai nyomda és hírlap-kidóvállalat** vasárnap délután öt órakor tartja ezidei rendes közgyűlést, melyre a részvényesek figyelmét ezuton is felhívjuk.

— **Pausits János temetése.** Beláthatatlan tömeg kísérte végső útjára a megboldogult ipartestületi elnök holttestét. A temetési szertartást Kersch Mihály legényegyleti elnök végezte, mert az elhunyt kilenc évig elnöke volt a kath. legényegyesületnek is. Ezért vonult ki az egyület is zászlója alatt. Megjelentek a temetésen Bezeredy István főispán, Biró Károly polgármester, a törvényhatósági bizottság, a pénzügyintézetek képviselői. Kivonult zászlóval az ipartestület, a függetlenségi kör. A halottas háznál Mukits Simon országgyűlési képviselő, a sírnál Reizner Lajos dr., az ipartestület ügyésze mondtak tartalmas, őszinte szívből fakadó gyászbeszédet. A megboldogult végtiszteletére megjelent ezernyi-ezer, óriási tömeg, bizonyítéka annak, hogy Pausits működésében, néhány akadékoskodó, modern kritikuson kívül, az egész társadalom ismerte az öntudatosságát, az erőt, melylyel a magyar kisiparnak védelmére tört. Az örök világosság fényeskedjék a megboldogultnak.

— **Érsekünk a szabadkai keresztény szociálistáknak.** Érsekünk itt tartózkodása alkalmából a szabadkai központi ker. szociális egyesületnek 200, a sebesicsinek 100, a tavankutinak 50 és a szabadkai kath. legényegyletnek 100 koronát adományozott.

— **Halálozás.** Rózsa Imre péterrévei katolikus plébános, aki mintegy 40 esztendővel ezelőtt volt Zentán káplán, hétfőn elhunyt 77 éves korában. Temetése kedden délután volt.

— **Nazarénusok keresztelése.** Főtisztelendő Raile Károly kulai adminisztrátor ur csütörtökön két nazareus leányt keresztelt. Rövid idő alatt már tizenkét ily lelket vett fel az egyedül üdvözítő kath. egyház kebelébe.

— **Katholikus népszövetség Palánkán.** A palánkai és ujpalánkai népszövetségi csoport látogatott gyűlést tartott, melyen Potz György tartott lelkesítő beszédet. Beszédére számos új tag jelentkezett.

— **Helyettes mérnök.** Farkas József, városi mérnök, egészségének helyreállítása végett háromhavi szabadságot kapott. Szabadságideje alatt Mamuzsich Pál mérnök helyettesíti.

— **Műkedvelő-előadás és mulatság.** A „Kulai Dalárda“ választmányának e hó 19. napján tartott üléséből kifolyólag az idei rendes alapszabályszerű dalestélyét június hó 20-án fogja megtartani, melyre máris nagy szorgalommal készülnek. A „Kulai Iparos Dalárda“ június 18-án színelőadással akar a kulai publikum elé lépni. Az előkészületek már javában folynak. A szerepeket már több mint egy hete osztották ki a fellépők között.

— **Elvesztett fiu.** Futó Lajos, nyomdász, József nevű nyolcéves fiacskája még szerdán este eltűnt, s azóta minden keresés dacára sem akadtak rá. A kétségbeesett szülők kis fiuk eltűnését a rendőrségnél is bejelentették.

— **A szabadkai kath. legényegyesület** saját pénztára javára 1908. évi június hó 8-án pünkösdi másnapján, saját kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén dísztermében (IV. kör, Rákóczi-utca 20 szám) zártkörű táncvigalmat rendez. Belépő-díj személyenként 1 kor. 20 fill. este a pénztárnál 1 kor. 60 fillér, családjegy 3 korona, este a pénztárnál 4 korona. Jegyek előre válthatók az egyesület helyiségében és az egyesületi tagoknál. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Iskolai kirándulás.** A verbászi gimnázium diákjai szerdán délután Kulán voltak a gyárak főleg a kalapgyár megtekintése végett. A tanári kar vezetése alatt jött tanulókat mindenütt szívesen fogadták és kalauzolták. Végeztül a sörgyárba mentek, a hol is Nagel Ede, a sörgyáros, már

csak a fia kedvéért is, aki szintén a diákok közt volt, úgy a tanári kart, mint pedig azok növendékeit megvendégelte.

— **A kárvallott topolyai.** Ezen cím alatt közöltük a minap Lebach Gyula és Balla (Beer) fogadását, melynek eredménye az lett, hogy Balla elvesztette 2 lovát. Ezért irtuk, Egy kárvallott topolyai. Mint most utólag értesülünk, Beer, a topolyai, nem vallott kárt. O ugyanis csak addig volt gavalér, a míg bizott, hogy elnyeri Lebach négy lovát. Midőn azonban vesztes lett, akkor kijelentette, hogy ő nem vette komolyan a dolgot, pedig tajtékozott a két lova, úgy igyekezett az elsőségért és Lebach négy lováért. Tévedtünk tehát, amikor azt irtuk, hogy Balla urnak a gavallériája is magyar. Hiába, ezt nem lehet megvenni, erre szülni kell. Ebből pedig az a tanulság, hogy a zsidóból nem lesz szalonna.

— **Szerencsétlenség eperfalevél szedésnél.** Temerini tudósítónk írja, hogy ott szederfa levelének szedése közben két szerencsétlenség történt, melynek áldozatai teljes életükben nyomorultak maradnak. A tudósítás a következő: nálunk Temerinben két szerencsétlenség történt levélszedés közben. Tegnap Palóc Agnes tízéves leány esett le a fáról s eltörte a ballabát és két oldalbordáját. Varga Jánosnak meg a horog esett a lábába. A lapok csak mindig arról írnak, hogy mennyit keresnek a selyemgubó termeléssel. Hiszen keresnek, az igaz, ámde a két szerencsétlenségről nem számol be a krónika. Nálunk Temerinben öt vagy hat családapa és anya lett teljesen nyomorékká. Kenyérkeresetre képtelenek. Ki gondoskodik ezekről? Talán jó lenne, ha a selyem árából egy intézetet építenének azok számára, akik a termelés munkája közben nyomorékká lettek.

H. I. földműves.

— **Fiutanonc közvetítés.** Az „Ujvidéki Keresztény Szociális Egyesület“ magyarországi fiutanoncokat helyez el az ujvidéki mestereknél. Az érdeklődő szülők és mesterek levélben forduljanak a nevezett egyesülethez és ez készséggel megadja a szükséges értesítéseket.

Üzletáthelyezés. A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy bádagos üzletemet május hó 1-től a Kazinczy-utcából Kölcsey-utca 254 számú saját házamba (posta után második) helyeztem át.

Abrásits Mihály,
396-12-8
épület-bádagos.

Mindenki használja az egyedül kipróbált ártalmatlan és biztos hatású

„REFORM“ KENŐCSÖT,
mely a legujabb szer a láb-, kéz- és hónalj-izzadás ellen. Ezen szer megszünteti az izzadást, büzt és lábégést, meggyógyítja a feldörzsölést, sőt annak keletkezését is megakadályozza. Alkalmazása mellett a láb szárazon marad és biztosítja a könnyű járást. A kenőcs nem piszkít, nem fest s kellemes illatu. Már az első bekenésre feltűnő az eredmény! Nyílt sebre nem való! Használati utasítás a tégely alsó részén. Kapható ifj. Illés Antal gyógyszerárban Szabadkán, a főposta átellenében, Népbankpalota. Nagy tégely 1 korona. Próbátégely 60 fillér. 392-14

Szerkesztői üzenet.

B. J. Felsőszentiván. Tessék a beküldött ódulatól a népet lehetőleg óvni.
L. Bács. Tessék magával hozni. Szóval a többire vonatkozó felvilágosítást.

Utleírások, Kalauzok
Bäedeker, Grieben és Mayer-féle
kiadásban kaphatók
HEUMANN MÓR
könyvkereskedésében Szabadkán.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

Morvai Antal és Novák Mihály

motor erőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-osztorozást, betonozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTOSÓVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

:- szemben. :-

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, viztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÓVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

320-80-33

VAKOLATI KŐPOR.

Teljesen különálló, szép udvari lakás: 410-3-2

3 szoba

megfelelő mellékhelyiségekkel
f. évi augusztus hó 1-ére kiadó.
Cim a kiadóhivatalban.

Figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy a világhírű

eredeti Singer varrógépek

csak a cégünkkel ellátott saját üzleteinkben kaphatók gyári árban:

Singer Co.

varrógép részvénytársaság

Szabadka,

Teréz-tér és Deák-utca sarkán.

(Huspiac.) 409-5-4

Pénzbeszedő, jó bizonyítvánnyal jelvetetik.

Azért nem kell röhögni!

hogy az „OTTHON” kávéházban mától fogva patent angol dugaszoló, naponta frissen fejtett

kőbányai Dréher sör kapható. 411-10-2

Takáts Simon
villanyberendező Szabadkán,
V. kör, Köteles-utca 248. szám.

Elvállal minden e szakmához tartozó munkákat, ugymint: villanyvilágítás, telefonnal városok, falvak és majorok összeköttetését a legjobb és legújabb rendszer szerint, továbbá villámhárító és villanycsengő berendezéseket.

Költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Mérsékelt árak.

Róm. kath. plébániák és szerzetes zárdák árkedvezményben részesülnek. 403-3-3

OLCSÓ ÁRAK	
OLCSÓ ÁRAK	Értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy kerékpár- és varrógépi üzletünket
	GRAMMOFON osztályllyal bővítettük ki.
	Nagy választékban tartunk állandóan raktáron: koncert-, opera- és szalonbeszélőgépeket a legtisztább hanggal, 60 koronától kezdve úgy készpénz, mint részletfizetésre.
	Dus választék elsőrendű lemezekben. Mielőtt bárhol grammofont venne vagy rendelne, sziveskedjék a mi raktárunkat megtekinteni, minden vételkötelezettség nélkül. Tisztelettel 407-6-1
Kovács Béla és Társa Szabadka, Kazinczy-(Gombkötő)-utca.	
OLCSÓ ÁRAK	

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanács 1172/1908 sz. alatti határozata alapján ezennel közzhírré teszem, hogy

1. a szegedi-ut és a Reinitzfalvára vezető út találkozásának keleti szögében levő városi földön;
2. Radonovác pusztán, a „Tiró-szállás” nyugoti oldalán elvonuló út melletti városi földön, a kereszt közelében;
3. Bukvátyon, az utkaparó melletti városi földön;
4. a majsai-ut baloldalán, a hizlalók végén elterülő városi földön;
5. a halasi-uton a Clotild-műtrágyagyár közelében; (a bajai és zombori vasut által határolt városi földön);
6. a vásártéren, a zombori-ut jobb oldalán; a lóvásártér bal sarkán elterülő városi földön;
7. Alsósikerián, a sor közepe táján, a kereszt melletti városi közlegelőn;
8. Tompa-pusztán; a 101. számú vasuti őrház mellett elterülő városi földön;
9. Sebesics-pusztán, a bajai ut mentén, a Nagy Ferenctől megvett földön és végül
10. Ludaspusztán, „Nosza” nevezetű területen, a Juhász Boldizsártól megvett földön: összesen 10 építendő tanyai iskola és ezekhez tartozó melléképületek építő munkáinak biztosítása céljából folyó évi június hó 14-én, vasárnap d. e. 10 órakor a közművelődési ügyosztályban zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Előírányzat iskolánként 15616 kor. 27 fillér.

Bánatpénz iskolánként 800 korona.

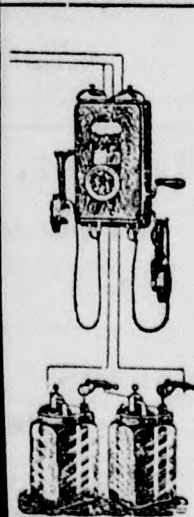
Lehet a 10 iskolára együttes, de lehet egy-egy, vagy több iskolára külön-külön ajánlatot tenni. További felvilágosítással a hivatalos órák alatt a városi mérnök szolgál, ahol a terv és költségvetés is megtekinthető és az ajánlati minták is beszerezhetők.

Szabadka, 1908. május 27.

Gáli Adolf,

városi építész-mérnök.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o

V. kör, Köteles-utca 249-ik számú saját házában. 402-106-3

Vizvezeték- és fürdőberendezések a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári árakon.

